

Norsk Kommunalteknisk Forening

Folkevalgtopplæring i ny plan- og bygningslov

Del I: Plan og prosess

”Trygg i myndighetsrollen”

Bruk av kursmateriellet

- Dette er et kurs/veiledningsmaterieell for folkevalgte. Kurset omhandler plan- og bygningsloven og ulike type planer og planprosesser.
- Kurset kan presenteres som et heldagskurs eller deles opp i småkurs.
- Veiledningsmateriellet til kurset kan også brukes til selvstudium.

Hovedpunkter

1. Plan – og bygningsloven
2. Planmyndigheter og plannivåer
3. Hva er en planstrategi?
4. Hva er en kommuneplan?
5. Hva er en område- og detaljreguleringsplan?
6. Planprosessen
7. Veiledningsmaterieill for planlegging

Hovedpunkter

1. Plan – og bygningsloven
2. Planmyndigheter og plannivåer
3. Hva er en planstrategi?
4. Hva er en kommuneplan?
5. Hva er en område- og detaljreguleringsplan?
6. Planprosessen
7. Veiledningsmateriell for planlegging

Plan- og bygningsloven

forvaltes av 2 departementer:

- **Plandelen** forvaltes av Miljøverndepartementet (MD). MD har ikke noe plandirektorat, slik at departementets planavdeling har funksjonen. De tre ”miljø”-direktoratene (DN, RA og KLIF)¹ har også oppgaver, knyttet til plan- og bygningsloven.
- **Byggesaksdelen** forvaltes av Kommunal- og regionaldepartementet (KRD). Statens Bygningstekniske etat (BE) er byggesaksdirektorat.

Plan- og bygningslovens formål

Planlegging etter loven skal:

- Bærekraftig utvikling til beste for den enkelte, samfunnet og framtidige generasjoner
- Bidra til samordning av statlig, regionale og kommunale oppgaver
- Gi grunnlag for vedtak om:
  - bruk og vern av ressurser
- Byggesaksbehandling skal sikre at tiltak blir i samsvar med lov, forskrift og planvedtak
- Planlegging skal sikre åpenhet, forutsigbarhet og medvirkning for alle berørte interesser og myndigheter. Det skal legges vekt på langsiktige løsninger. Konsekvenser for miljø og samfunn skal beskrives
- Universell utforming, barn og unges oppvekstvilkår og estetisk utforming skal ivaretas i planlegging og det enkelte byggetiltak

Plan- og bygningsloven *hovedinndeling*

Første del: Alminnelig del

Andre del: Plandel

Tredje del: Gjennomføring

Fjerde del: Byggesaksdel

Femte del: Håndhevings- og gebyrregler

Sjette del: Sluttbestemmelser

- Innledende del
  - Oppgaver og myndigheter
  - Generelle utredningskrav
  - Medvirkning
- Nasjonale planoppgaver
- Regional planlegging
- Kommunal planlegging
- KU etter andre lover

Rollefordeling mellom administrasjonen og folkevalgte i kommunen

- Administrasjonens rolle - forbereder
- Folkevalgtes rolle – beslutter
- Administrasjonen – gjennomfører og iverksetter

Rammer for utarbeidelse av arealplaner

- Plan- og bygningsloven (pbl)
- Kommunal planstrategi
- Planer: Kommuneplan og kommunedelplaner gir rammer for utarbeidelse områdereguleringsplaner og detaljerte reguleringsplaner.
- Generelle bestemmelser til kommuneplanens arealdel
- Regionale planer
- Krav om kartgrunnlag og stedfestet informasjon
- Kommunale retningslinjer
- Temaveiledninger og rundskriv
- Statlige planretningslinjer og statlige bestemmelser og arealplaner (Rikspolitiske retningslinjer/bestemmelser - RPR/RPB)

Annet lovverk som må integreres i planleggingen

- Vegloven
- Jordlov
- Friluftslav
- Naturmangfoldloven
- Kommnehelseloven
- Havne og farvannsloven
- Vannressurslov
- Lov om vern av kulturminner
- Miljøinformasjonslov
- Forurensningsloven
- Diskrimineringsloven

Statlige planretningslinjer og rikspolitiske retningslinjer

- RPR for å styrke barn og unges interesser i planleggingen (1989)
- RPR for planlegging i forbindelse med sjøområdene i Oslofjorden (1993)
- RPR for samordnet areal- og transportplanlegging (1993)
- RPR for vernede vassdrag (1994)
- SPR for klima og energiplanlegging i kommunene
- SPR for universell utforming
- SPR for strandsoneforvaltning

Regionale føringer

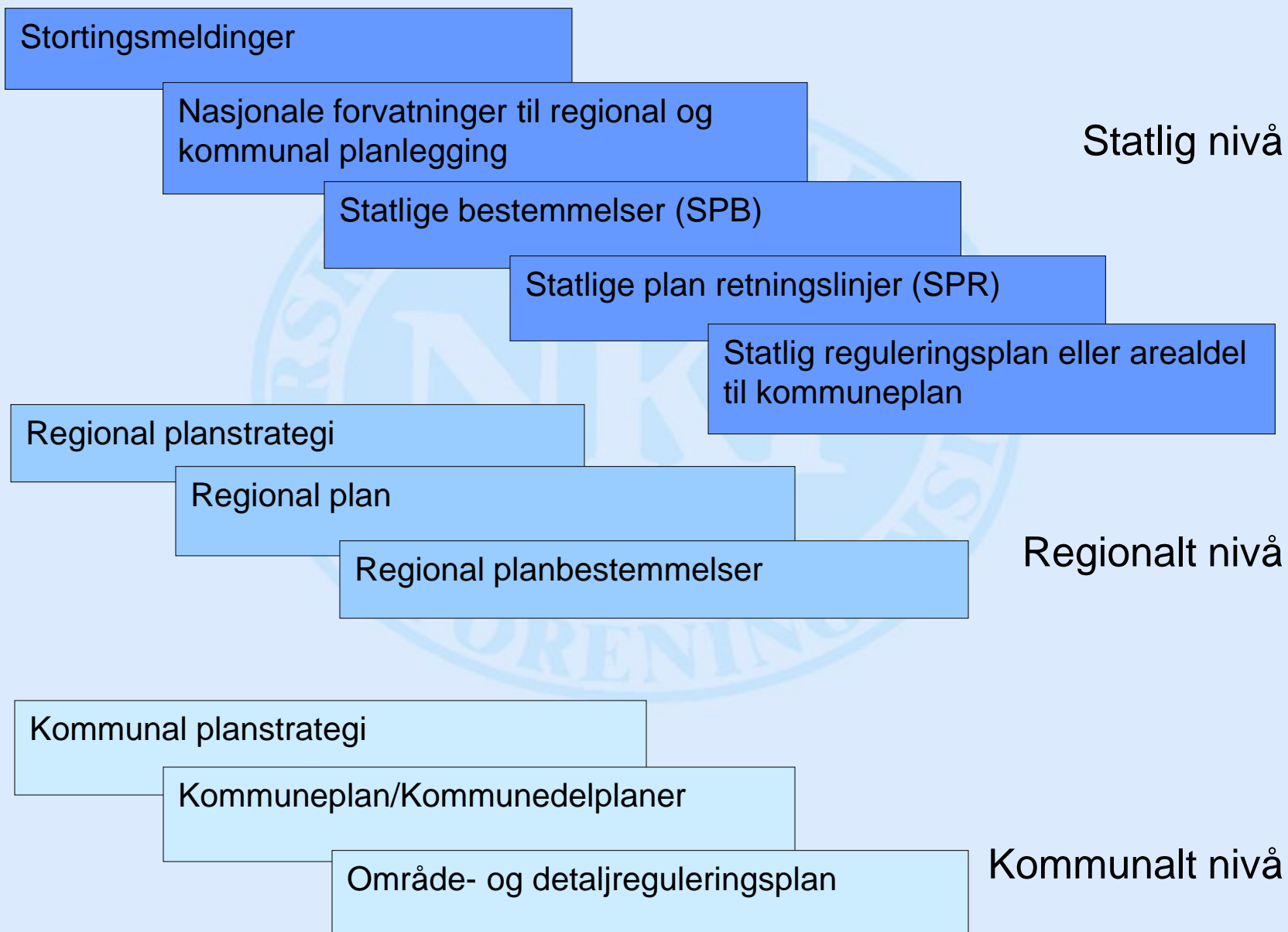
Eksempler:

- Rammeplan for avkjørsler
- Regionale planer
- Regionale - fylkesdelplaner for handel, service og sentrumsutvikling, vindkraft, universell utforming mm
- Samferdselsstrategi i regionen
- Andre kommunale samarbeid / Interkommunale selskaper (brann, avfall etc.)

Hovedpunkter

1. Plan – og bygningsloven
2. Planmyndigheter og plannivåer
3. Hva er en planstrategi?
4. Hva er en kommuneplan?
5. Hva er en område- og detaljreguleringsplan?
6. Planprosessen
7. Veiledningsmateriell for planlegging

Planmyndigheter

Planleggingsmyndigheten i kommunen

- **Kommunestyret** selv har ledelsen av den kommunale planleggingen. Kommunen organiserer arbeidet med den kommunale planlegging. Kommunestyret skal sørge for å etablere en særskilt ordning for å ivareta barn og unges interesser i planleggingen. Kommunestyret skal sikre at kommunen har tilgang til nødvendig planfaglig kompetanse.
- **Opprette utvalg (planutvalg)** Kommunen oppretter de utvalg og treffer de tiltak som finnes nødvendig for gjennomføring av planleggingen. Det er vanlig at kommunen har delegert ansvaret for utarbeiding av reguleringsplaner til administrasjonen.

Rettsvirkning av planer

Juridisk bindende	Veiledende
Rikspolitisk båndlegging / bestemmelse	Rikspolitiske retningslinjer
Statlig plan	Regional planstrategi
•Regionale planbestemmelser	Regional plan
Kommuneplanens arealdel og kommunedelplaner for arealer	Regional planstrategi Kommuneplanens samfunnsdel
	Kommunedelplan (tematisk)
Reguleringsplaner	

Hovedpunkter

1. Plan – og bygningsloven
2. Planmyndigheter og plannivåer
3. Hva er en planstrategi?
4. Hva er en kommuneplan?
5. Hva er en område- og detaljreguleringsplan?
6. Planprosessen
7. Veiledningsmaterieill for planlegging

Kommunal planstrategi

Hver kommune skal minst en gang i hver valgperiode – innen ett år etter konstituering, utarbeide og vedta en kommunal planstrategi.

Kommunal planstrategi:

Kommunal planstrategi er ikke en plantype, men et hjelpemiddel for kommunen til å fastlegge det videre planarbeidet.

Formålet med den kommunale planstrategien er å sette fokus på de planoppgaver kommunen bør starte opp eller videreføre for å legge til rette for en positiv utvikling i kommunen.

- Drøfting av strategiske valg og en vurdering av planbehov
- Ta stilling til revidering eller videreføring
- Politikk og strategier, ikke konkrete retningslinjer og detaljert arealbruk

Hovedpunkter

1. Plan – og bygningsloven
2. Planmyndigheter og plannivåer
3. Hva er en planstrategi?
4. Hva er en kommuneplan?
5. Hva er en område- og detaljreguleringsplan?
6. Planprosessen
7. Veiledningsmaterieill for planlegging

Kommuneplan

Kommunen skal utarbeide kommuneplan for sin kommune.

Kommunestyret selv har ledelsen av den kommunale planlegging.

- Kommuneplanen består av:

- Samfunnsdel med handlingsdel og en arealdel

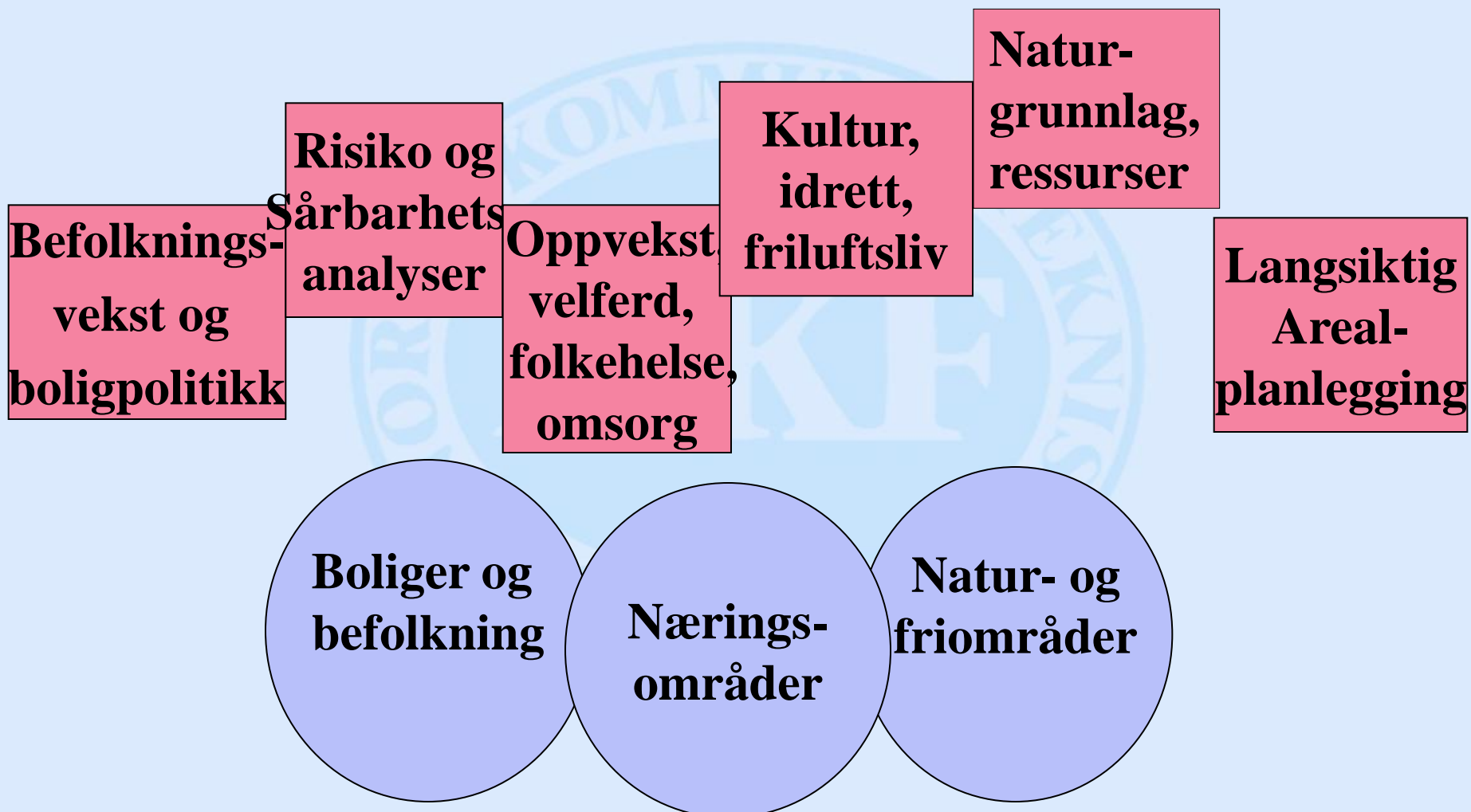
- Demokratisk prosess for å vedta utviklingsmål for kommunen.

- Kommuneplanen gir politikeren mulighet til å vedta juridisk bindende utviklingsmål (arealdel) som blir grunnlaget for saksbehandling innen plan- og byggesaksbehandling.

- Departementet skal føre tilsyn med at plikten til løpende kommuneplanlegging overholdes.

Kommuneplanen skal sikre en helhet, bygge på kommunens ressursmessige forutsetninger og sørge for samordning, samarbeid og medvirkning.

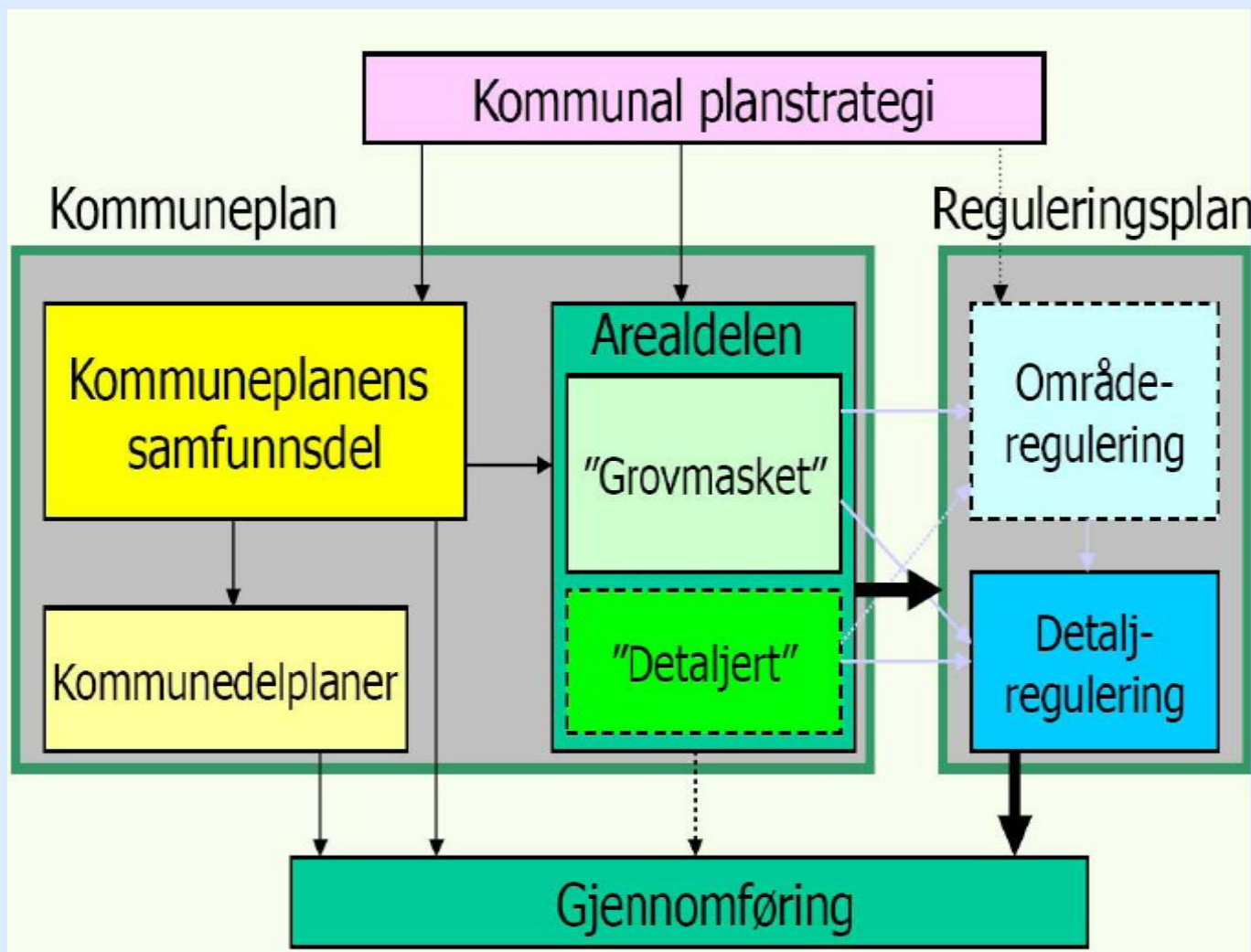
Samfunnsdel - tematisk innhold

Arealdel - kart og bestemmelser

Hva bruker vi kommuneplanen til?

- Samordne den fysiske, økonomiske, sosiale, estetiske og kulturelle utvikling.
- Arena for diskusjon om kommunens fremtid – videreføring av planstrategien
- Styringsverktøy – la kommunen bli som [redacted] vil
- Hjemmelsverktøy – la kommunen bli som [redacted] te
- Innholdet i kommuneplanen skal gjenspe [redacted] dipl

Kommunalt ansvar:
Revisjon
hver
valgperiode

Kommunalt ansvar:
Revisjon
ved behov

Privat eller kommunalt planinitiativ, må hjemles i k-plan eller reg.- /områdeplan.

Privat eller kommunal gjennomføring

Konsekvensutredning og planprogram

- PBL § 4.2 Forskrift om konsekvensutredninger, 1.04.05.
Gjelder for kommuneplaner, men også reguleringsplaner som kan få vesentlige virkninger for miljø eller samfunn.
- Forskriften innebærer:
  1. Krav til utarbeidelse av planprogram
  2. Planforslag med konsekvensutredning til offentlig ettersyn
  3. Ved vedtak skal det redegjøres for konsekvensene av planforslaget og vilkår for gjennomføring.
- Kostnadene for utarbeiding av konsekvensutredningen bæres av forslagstiller.